

OTAJSTVO BLAŽENSTVA (Mt 5,1-12)*

Hrvoje ZOVKO,
V. god. FTS-a

Uvod

Poimanje čovjeka u postmodernom društvu nalazi se u krizi. Bez odgovora na pitanje odakle čovjek dolazi i gdje njegov život smjera, ne možemo odgovoriti ni na pitanje što čovjek jest. Ovaj rad bavit će se upravo smislom čovjekovog postojanja, a može se izreći riječima psalmista: „Neka se raduje srce onih koji traže Gospodina“ (Ps 105,3).

Prvi dio rada govori o otajstvu blaženstava te nastoji izreći smisao ljudskog života kroz ljudsku čežnju i Kristovo otkrivanje lica Očeva (Očeve volje za čovjeka). Drugo poglavlje progovara o odnosu vječnog blaženstva i predokusa vječnog blaženstva na zemlji. U trećem dijelu želi se, na temelju blaženstva siromaha, pokazati smjernica i temelj za ispravno ispunjavanje ljudske čežnje koje vodi vječnom blaženstvu i njegovu predokusu na zemlji.

Nijedan čovjek, bio vjernik ili nevjernik bilo kojeg opredjeljenja, ne će zaniijekati činjenicu da je smisao njegova života ostvariti sreću koja će što duže potrajati. U razdijeljenosti današnjeg svijeta i čovjeka čovjek je u konzumističko-fragmentiranom načinu života s osobe sveden na potrošača te sada isključivo kao potrošač treba zadovoljiti svoje potrebe i pri tome ispuniti smisao i ostvariti sreću.

Za kršćanina jedini smisao života jest sreća čija se punina nalazi samo u Bogu. Model ostvarenja te sreće dan je u Isusu Kristu koji je otkrio lice Oca koji jest sreća, tj. vječno blaženstvo. Vječno blaženstvo, koje je Isus Krist je navijestio, opisali su evanđelisti Matej (usp. Mt 5, 1-12) i Luka (usp. Lk 6, 20-26). Ovaj rad temeljit će se na izvještaju evanđelista Mateja. Već je na ovome svijetu moguće osjetiti preokus vječnog blaženstva. Uputu koja vodi predokusu Isus je izrekao u osam blaženstava (Mt 5,1-12) u kojima prikazuje model života koji vodi kraljevstvu nebeskom/vječnoj sreći/blaženstvu.

* Rad je izrađen na seminaru *Otajstva Kristova života* pod vodstvom doc. dr. sc. Nedjeljke s. Valerije Kovač ak. god. 2015./2016.

Hrvoje ZOVKO: *Otajstvo blaženstva (Mt 5,1-12)*

1. Otajstvo blaženstva

Govoreći o otajstvima Kristova života, uobičajeno je govoriti o otajstvima utjelovljenja – začecje i rođenje i otajstvima Pashe – muka, raspeće, smrt, silazak nad pakao, uskrsnuće i uzašašće. Takvu sliku daje nam i Vjeronje koje ništa izričito ne govori o otajstvima Isusova skrovitog i javnog života. Ipak, otajstva utjelovljenja i Pashe osvjetljaju sav Kristov zemaljski život. „Sve ono što je Isus činio do dana kad je uznesen“ (Dj 1,1-2) mora se promatrati u svjetlu otajstva Božića i Pashe.¹ Sve Isusove riječi i sva njegova djela, izrečene i učinjena za vrijeme njegovog hoda zemljom, sva njegova prisutnost, objava su Oca jer „tko vidi mene, vidi Oca“ (Iv 14,9). Objava Oca objava je Božje volje, a Božja je volja „sve ljude učiniti dionicima božanskog života.“² Krist je, kako bi izvršio Očevu volju, započeo nebesko kraljevstvo na zemlji. Ono se sastoji od zbora koji se zove Crkva te na Zemlji predstavlja klicu i početak kraljevstva Božjega.³ Crkva je klica onoga što se ima dogoditi na koncu vremena (već da, još ne). Čitavo, dakle, otajstvo Kristova života usmjereno je objavi volje Očeve: pristajanje uz nju bi ostvarilo vječno sreću čovjeka, tj. učinilo ga dionikom božanskog života.

Dolazak svoga kraljevstva Krist ostvaruje svojom smrću na križu i uskrsnućem: „Kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi“ (Iv 12,32). Ipak, to kraljevstvo je u dolasku, a pristajanje uz volju Očevu očituje se u zajednici koju je Krist okupio – Crkvi. Crkva je klica kraljevstva i kao takva ne može nikako biti svrha i cilj, već začecje i sredstvo sjedinjenja s Očevom voljom, tj. sredstvom postajanja dionikom božanskog života. Svaki čovjek od Boga je stvoren i svaki je pozvan postati jedno s Njime, ući u kraljevstvo. Ulaznica u kraljevstvo jest Kristova riječ koju treba prihvatiti. *Katekizam Katoličke Crkve*, govoreći o otajstvima Kristova života (512-570), u broju 544 govori da kraljevstvo pripada siromašnima i malenima, tj. onima koji ga primaju ponizna srca. Njih proglašava blaženima jer je „kraljevstvo nebesko njihovo“ (Mt 5,3). Isus od jasala do križa dijeli život siromaha, poznaje glad, žeđ i oskudicu te se poistovjećuje sa svakom vrstom siromaha i djelotvornu ljubav prema njima čini uvjetom za ulazak u kraljevstvo (Mt 25,31-46).⁴

Kako se usmjeriti prema kraljevstvu nebeskom i ostvarenju vječne sreće (biti dionik božanskog života) kojemu je smjerao čitav Kristov navještaj? Kojim stopama kročiti kako bi se došlo do cilja? Postoje li smjernice koje vode do ulaznice u kraljevstvo nebesko? Krist je ostavio princip života koji vodi do kraljevstva

¹ usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb, 2004., br. 512.

² DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium*. Dogmatska konstitucija o Crkvi (21. XI. 1964.), br. 3, u: *Dokumenti*, Zagreb, 2008.

³ Usp. *Isto*, 2. 5.

⁴ Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 544.

nebeskog u Mt 5,1-12. Radi se o tzv. Govoru na gori kojega karakterizira radikalnost života u smislu religioznih i moralnih zahtjeva koji su uvjet ulaska u kraljevstvo Božje. To je novo ruho kraljevstva Božjeg. Ruho nosi svoje ime – blaženstva – te kao uvjet postavlja veći stupanj pravednosti čiju potrebu uočavamo u Mt 5,20 gdje Isus govori: „Ne bude li vaša pravednosti veća od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko.“ Dakle, ulazak u kraljevstvo Božje ne temelji se na vršenju više stotina zakona, već na biti blažen. Biti blažen znači pristati na riječ Isusa Krista koja je objava volje Očeve. Biti blažen znači biti pripravan na ulazak u ono što je bilo središte Kristova navještaja i čemu smjera otajstvo Kristova života – kraljevstvo Božje.

1.1. Sreća, radost, blaženstvo

U hrvatskom jeziku riječi *sreća* i *radost* koriste se kao sinonimi te su vezane uz unutarnji sklad. Tako radost biva definirana kao osjećaj ponesenosti i dragosti izazvan ljepotom, ljubavlju, skladom i unutrašnjim zadovoljstvom.⁵ Čežnja za srećom leži u dubini ljudskog bića. Svaki čovjek teži ostvarivanju sreće te se pri tome nerijetko susreće s neuspjesima.⁶ U dosezanju sreće on mora trajno ulagati napor koji se uzdiže na još veći stupanj kad govorimo o zadržavanju iste. Ta trajnost napora otvara čovjeka nadnaravnom, transcendenciji – traženju pravoga i trajnoga uzroka sreće u onostranosti. Promatrajući iz ovoga kuta, možemo reći da je iskustvo radosti i sreće zapravo duboko religiozni osjećaj. Taj osjećaj čovjeka vodi iznad njegovih naravnih mogućnosti.⁷

Značenje sreće i radosti u biblijskom smislu obilježeno je temeljnim duhovnim iskustvom koje se veže uz vjeru u Boga gdje je Bog izvor i darivatelj radosti i sreće. Specifično poimanje radosti, koje je usko vezano uz vjeru, u kršćanstvu susrećemo u pojmu *blaženstvo*. U duhu hrvatskoga jezika blaženstvo je stanje savršene ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, potpuno se postiže u vječnosti, a djelomično već u zemaljskom životu.⁸ Blaženstvo je u tom slučaju radost koja proizlazi iz vjere u Boga, ono se doživljava u ovozemaljskom životu, a vrhunac mu je u vječnosti kao punini života u Bogu, tj. u čovjekovom dioništvu s Bogom koji je izvor i darivatelj radosti.⁹ U tom smislu karakter blaženstva je nadnaravan.

⁵ Usp. Vladimir ANIĆ, Radost, u: *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2009, 1277.

⁶ Aurelije Augustin to izražava riječima: „Čovjek želi biti sretan, iako on živi na način da on to nije“, v.: *De civitate Dei*, XIV,4.

⁷ Usp. *Isto*, 1079.

⁸ Usp. Vladimir ANIĆ, Blaženstvo, u: *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, 91.

⁹ Usp. Richard PAVLIĆ, Radost kao blaženstvo, u: *Bogoslovska smotra*, 85 (2015.) 4, 1077 – 1078.

1.2. Isus – prvi blaženik¹²

Isus Krist nije na svijet došao kako bi dodao jednu novu spoznaju već postojećim ljudskim spoznajama, neku višu koju čovjek dosad nije imao. On nije došao niti da donese neki novi ideal, niti da uspostavi novi poredak svijeta. On je došao kako bi nam iz punine neba, sadržane u Bogu donio svetu stvarnost, struju života u svijet koji za njom poput suhe zemlje žeda. To što Isus stvara, novi je život odozgor koji nije moguće izgraditi iz samog stvaranja svijeta. Takvu puninu čovjek ne može sam shvatiti ni prihvatiti, već mu mora biti objavljena kao dar. Kako bi čovjek zakoračio u takvu puninu, ona prvo mora doći čovjeku. Novi je to život koji se odozdol čini nemogućim, zabludom... Novost života dolazi čovjeku koji se, da bi ga prihvatio, mora otvoriti i osloboditi spona koje ga vežu uz prirodno postojanje te poći ususret onome što dolazi. Čovjek, koji je zaokupljen mišlju da je svijet nešto dostatno, mora tu misao prevladati. Prevladati takvo poimanje života znači otvoriti se onome odozgor. Čovjek mora priznati da mu ovaj život ne može dati puninu sreće i zadovoljstva, mora priznati paradoks da sa svakim zadovoljenjem čežnja za zadovoljenjem postaje sve veća.¹³

Razumljivo je da se od takvog poimanja života teško mogu osloboditi oni dobrostojeći koji imaju udjela u bogatstvu Zemlje – bogati, nasićeni, hvaljeni, moćni, priznavani, uvažavani.¹⁴

Nasuprot dobrostojećima stoje oni koji su siromašni, žalosni, napaćeni nepravdom, progonjeni. Oni nisu blaženi zato što je njihovo stanje samo po sebi blaženo, nego zato što na lakši način dolaze do spoznaje da nad ovim svijetom postoji nešto više. Upravo zbog svojih teškoća oni osjećaju malo zadovoljstvo na zemlji koje ih potiče, jer sami ništa ne mogu, da se lakše povjere drugome i otvore.¹⁵

Budući da je Isus Sin Božji koji je postao čovjekom, nama u svemu sličan osim u grijehu (usp. Heb 4,15), on na savršeni način čovjeku može otkriti njegov smisao. Isus Krist otkriva čovjeka njemu samome pokazujući mu njegov smisao, a to uistinu i može jer tko vidi njega, vidi Oca (usp. Iv 14,9).

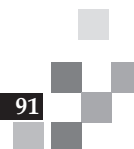
U tom smislu možemo reći da je za svoje učenike Isus prvi blaženik. Biti prvim blaženikom moguće je samo ukoliko je Sin Božji jer Bog je u sebi čista

¹² Termin *prvi blaženik* Richard Pavlič koristi u prethodno navedenom članku, a preuzet je iz: Alberto INIESTA, Isus Krist. Glasnik sreće, u: *Svesci*, (1982.) 45, 38.

¹³ Usp. Romano GUARDINI, *Gospodin*, Đakovo, 2000., 77 - 81.

¹⁴ Usp. *Isto*, 77 - 81.

¹⁵ Usp. *Isto*, 77 - 81.

Hrvoje ZOVKO: *Otajstvo blaženstva* (Mt 5,1-12)

radost, sreća – blaženstvo. Budući da on jest Sin Božji, on daje putokaz do pravoga blaženstva,¹⁶ odnosno on mijenja dotadašnje putokaze židovskog Zakona. To na poseban način pronalazimo u Matejevom Govoru na gori gdje uočavamo izražene suprotnosti: „Čuli ste da je rečeno – a ja vam kažem“; „Rečeno je: ‘Ne ubij’ (...) ‘ne čini preljuba’ (...) ‘tko otpusti svoju ženu neka joj dade otpusnicu’ (...) ‘ne zaklinji se krivo’ (...) ‘oko za oko, zub za zub’ (...) ‘ljubi svoga bližnjega, a mrzi neprijatelja’“ (Mt 5,21.27.31.33.38.43). Isus, pak, govori: blago siromasima, blago gladnima i žednima, blago progonjenima... (usp. Mt 5,1-12). Krist je svojim životom cilj i put blaženstva i zato oni koji mu vjeruju imaju u sebi puninu njegove radosti (usp. Iv 17,13).¹⁷

2. Biti blažen ovdje zbog blaženstva ondje

Matej već na početku Isusove besjede veli da Isus „uziđe na goru“ (Mt 5,1a). Ovoj gori Matej ne daje ime. Na taj način Isusa se pokazuje kao Mojsija. Mojsije je bio onaj koji se uspinjao na brdo Sinaj kako bi spustio ploče novoga Zakona. Isus se sada uspinje na goru i time se pokazuje kao novi Mojsije koji donosi novi zakon blaženstava. Isus oblikuje novi Božji narod dajući mu nova pravila života. Na njega upućuje knjiga Ponovljenog zakona kada u osamnaestom poglavlju govori: „Podignut ću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Staviti ću svoje riječi u njegova usta da im kaže sve što mu zapovjedim“ (Pnz 18,18). Ovdje se na pozornici pojavljuje taj obećani prorok koji, kao i Mojsije, govori na gori. Tim govorom on sada oblikuje novi narod Božji, sklapa novi Savez i proglašava novi Zakon.¹⁸ Isus ovdje nije samo na razini Mojsija već je iznad njega. Razlog ove tvrdnje jest činjenica da Mojsije prima ploče, dok Isus sam s punom vlašću daje poruku.¹⁹

Posebnost Isusovih blaženstava jest u njihovom sadržaju, tj. njihovoj povezanosti s kraljevstvom Božjim. Postoji određena kvaliteta života zbog koje ih Isus veliča. Blaženstvo je u Govoru na gori izrečeno riječju *makarios* (μακάριος). Taj izričaj odnosi se poglavito na unutarnju sreću koju iskusi oni koji prihvaćaju i žive vrijednote kraljevstva jer za Mateja blaženstvo nije povezano isključivo s eshatonom, već se blagodati kraljevstva po životu blaženstava iskusi već sada i ovdje.²⁰ Blaženstva odgovaraju urođenoj čežnji za srećom što ju je Bog čovjeku usadio u srce: to su paradoksalna obećanja koja u nevo-

¹⁶ Usp. Alberto INIESTA, *Isus Krist*. Glasnik sreće, 38.

¹⁷ Usp. Richard PAVLIĆ, *Radost kao blaženstvo*, 1082.

¹⁸ Adalbert REBIĆ, *Blaženstva*, Zagreb, 1986., 20.

¹⁹ Usp. Marijan VUGDELIJA, *Put sreće Isusova blaženstva*, Služba Božja, Split, 2011., 136.

²⁰ Usp. *Isto*, 103 - 104.

ljama podržavaju nadu, stavljaju nas pred presudne moralne odluke, usmjeruju prema kraljevstvu nebeskom te pokazuju posljednju svrhu za koju nas je Bog stvorio – vječno blaženstvo.²¹

Blaženima se oni koji žive vođeni načelima blaženstava, proglašavaju već sada, a razlog je ona sreća koju će uživati. Ovo, dakle, sada nije cilj. Ono je upućeno vječnom blaženstvu, sreći koju će uživati. Upravo iz te sreće koju će uživati, već se sada mogu nazivati blaženima i biti sretni. U tom smislu Stari zavjet govori: „Al’ Jahve čeka čas da vam se smiluje i stog će ustati da vam milost iskaže, jer Jahve je pravedan – blago svima koji njega čekaju“ (Izl 30,18). Blaženstvo proizlazi iz povjerenja u Gospodina, a obavijeno je nadom u potpuno ostvarenje sreće (to je Bog koji jest ljubav) zbog koje se već sada raduje. Radost, blaženstvo je prisutno bez obzira na žalost (usp. Mt 4,4a), nepravdu (usp. Mt 5,6a), progonstvo (usp. Mt 5,10) jer će žalosni biti utješeni (usp. Mt 5,4b), glad za pravdom zasićena (usp. Mt 5,6b), a progonstvo nagrađeno kraljevstvom nebeskim (usp. Mt 5,10b). Pogled je usmjeren u budućnost koja će sadašnje stanje preokrenuti u novo. Čovjek blaženstvo doživljava već ovdje, ono se ne tješi samo pogledom na onostranost. No, blaženstvo ovdje moguće je upravo zbog onoga što je ondje. Sadašnja sreća moguća je upravo zbog buduće sreće koja će se uživati.

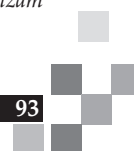
Učenici koji vjerno i budno iščekuju Gospodinov povratak (usp. Mt 24,46) nisu blaženi prvenstveno zbog vjere i budnosti. U središtu je Gospodinov povratak koji daje mogućnost njihovog blaženstva već sada i ovdje. Mogućnost Marijinog blaženstva (Lk 1,45) nije njezina vjera da će se ispuniti što joj je rečeno. Njezina vjera, po nadi, otvara mogućnost blaženstva koje je izvor upravo budući događaj ispunjenja rečenoga. Blaženstvo, dakle, ovdje moguće je upravo zbog onoga što je ondje.

To znači da se ispunjenje vječnoga blaženstva, za koje *Katekizam Katoličke Crkve* kaže da je posljednja svrha²², ne nalazi u ovome svijetu, nego novome svijetu kraljevstva Božjeg. Sveti Augustin govori da svi želimo živjeti sretno i nema ga među ljudima tko ne bi prihvatio tu tvrdnju, čak i prije nego se do kraja izreče.²³ Blaženstva odgovaraju čovjekovoj urođenoj čežnji za srećom. Ta čežnja je izvorno božanska: Bog ju je usadio u čovjekovo srce kako bi ga privukao sebi jer ga samo On može ispuniti. Ako je smisao života životu dati smisao, onda su blaženstva princip osmišljavanja ljudskog života koja otkri-

²¹ Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1716 - 1724.

²² Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1719.

²³ Usp. Aurelije AUGUSTIN, *De moribus Ecclesiae catholicae*, 1, 3, 4, PL 32,1312., u: *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1718.

Hrvoje ZOVKO: Otajstvo blaženstva (Mt 5,1-12)

vaju njegov cilj o ostvarenje svrhe na koju Bog poziva – blaženstvo u Njemu.²⁴ Na tom tragu Toma Akvinski govori: jedino Bog zasićuje.²⁵

3. Blaženstva – novozavjetni Dekalog

Blaženstva su novozavjetni Dekalog. Ono što su za Stari zavjet deset zapovijedi, za Novi zavjet to su blaženstva, ali ne u smislu sadržaja jer blaženstva nadilaze deset Božjih zapovijedi i daju im iznutra ispunjenje. Sam Isus kaže da je „dopunio Zakon“ (Mt 5,17). A. Rebić to tumači na slijedeći način: možemo reći da ispunjavamo zapovijedi jer na dan Gospodnji odmaramo, nikoga ne ubijamo, ničije stvari ne krademo, ne psujemo i ničiju ženu ne zavodimo. Ipak, možda gundajući, posjećujem nedjeljnu misu ili sam tvrda srce prema bližnjemu i zabavljam se nečistim mislima. Ukoliko to činimo, ne možemo reći da ispunjavamo blaženstva, premda u tom slučaju ispunjavamo deset Božjih zapovijedi. Ispunjavati blaženstva značilo bi štovati Boga ne samo izvana, nego i čistim nutarnjim nakanama blaženstva su na puno višoj razini, ona nadilaze zapovijedi i ona su srž novog načina života koji naviješta Isus Krist. U tom smislu je pomalo žalosno što su kršćanima manje poznata od deset Božjih zapovijedi.²⁶

Već smo spomenuli da je čitav život Isusa Krista objava Oca. Objava Oca objava je Božje volje, a ta je sve ljude učiniti dionicima božanskog života – blaženima. Život blaženstava već ovdje na zemlji uvodi u život vječnoga blaženstva, daje njegov predokus. U prvom blaženstvu: „Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko“ (Mt 5,3) pokazuje se volja Očeva u novom Božjem licu koje nadvisuje starozavjetni zakon.

Spomenut je Isus kao prvi blaženik. Blaženstva su utkana u srž njegove osobe te se na taj način on pokazuje solidaran ožalošćenima, gladnima pravednosti, siromasima duhom jer je on sam bio siromašan duhom, nepravedno osuđen i ožalošćen plaćući nad Jeruzalemom. Starozavjetni zakon nadvišen je na paradoksalan način – Božjim silaskom na zemlju i njegovim solidariziranjem s najslabijima (usp. Mt 25,5,3-12).

3.1. Blago siromasima duhom

Prvo blaženstvo temelj je života u Bogu. Stoga je upućivanje u njega ključno za shvaćanje novog načina života za Život. Ovo blaženstvo otvara vrata novog ži-

²⁴ Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1718-1719.

²⁵ Usp. Toma AKVINSKI, *Expositio in symbolum apostolicum*, 1., u: *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb, 2004., br. 1718.

²⁶ Usp. Adalbert REBIĆ, *Blaženstva*, Zagreb, 1986., 90.

vota jer nije orijentirano prvenstveno na materijalno siromaštvo. Siromašni su oni koji priznaju da ih ništa van Boga ne može u potpunosti zadovoljiti; oni koji čitav život polažu u Božje ruke; od Boga sve očekuju; shvaćaju svoju slabost i besmislenost oslanjanja na sebe same; stoje pred Bogom kao duhovni prosjaci, maleni i ponizni, nesposobni sami sebi pomoći. Upravo zbog toga oni su otvoreni Bogu i njegovim darovima koji ih jedini mogu ispuniti – siromasima pripada kraljevstvo nebesko. Siromasi kod Mateja nisu blaženi poradi društveno-ekonomske situacije nego zbog stanja duha jer se blaženstvo čovjeka ne može gledati samo na osnovi ekonomskog siromaštva.²⁷ Suprotno tom životnom stavu stoji farizej koji se uzda u svoja djela, u samodostatnosti drži da je pravedan te na taj način ostaje zatvoren kraljevstvu nebeskom.²⁸

Riječ je o posebnoj vrsti siromaštva koja otvara vrata sudjelovanja na otajstvu božanskog života jer onaj koji prizna da nema ništa i ne može ništa, taj od Boga može dobiti sve. Onaj koji je sam sebi dovoljan ne može biti dionik kraljevstva nebeskog koje je vječna radost, blaženstvo jer u samodostatnosti ne ostavlja prostor ni za što drugo u svome životu. Siromaštvo duhom tiče se dubine čovjekova bića u kojoj shvaća svoje siromaštvo pred Bogom. Za Isusa je naša situacija time temeljito označena: da smo mi pred Bogom siromašni, ovisno o njemu i nedostatnošću svoga života posve na njegov Život upućeni. To nam je jasno jer nitko od nas nije samoga sebe stvorio i pozvao da bude ono što nije bio, nitko nije samoga sebe pozvao na postojanje. Stoga, svoje postojanje ne zahvaljujemo sebi i svojim sposobnostima, čak ni svojim roditeljima koji stoje na njegovom početku, jer ni mi ni oni nismo raspolagali mogućnošću da hodamo po zemlji.²⁹

3.2. Siromaštvo, put do čežnje

Onaj tko shvaća da nije samodostatan, u sebi prepoznaje prazninu koju ovaj svijet ne može zadovoljiti. Čovjek siromašan duhom uviđa veličinu praznine u svom srcu (središte čovjekova života; cjeloviti čovjek). Shvaća da je praznina velika kao Bog i da ju samo Bog može ispuniti. Naše otajstvo ostaje skriveno u otajstvenoj tami.³⁰ Oruđe kojim je čovjek, vođen nepotpunim zadovolj-

²⁷ Usp. Marijan VUGDELIJA, Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko! (Mt 5,3), u: *Crkva u svijetu*, 37 (2002.) 2, 175.

²⁸ Usp. Adalbert REBIĆ, *Blaženstva*, 60.

²⁹ Usp. Marijan VUGDELIJA, Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko! (Mt 5,3), 182.

³⁰ *Isto*, 182.

Hrvoje ZOVKO: Otajstvo blaženstva (Mt 5,1-12)

stvom, upućen na mogućnost vječne sreće jest čežnja (za vječnim blaženstvom). O tome govori i *Katekizam Katoličke Crkve* u dva broja.

„Bog, neizmjerljivo savršen i blažen u sebi samome, u naumu čiste dobrote, slobodno je stvorio čovjeka da ga učini dionikom svoga blaženog života. Zato je Bog uvijek i posvuda bliz čovjeku. On ga poziva i pomaže mu da ga traži, da ga upozna i da ga ljubi svim svojim silama. On sabire sve ljude, koje je grijeh raspršio, u jedinstvo svoje obitelji, Crkve. To čini po svom Sinu koga je u punini vremena poslao kao Otkupitelja i Spasitelja. U njemu i po njemu Bog poziva ljude da postanu, u Duhu Svetom, njegova posinjena djeca i tako baštini njegova blaženog života.“³¹

„Čežnja za Bogom upisana je čovjeku u srce (želja za vječnom srećom, blaženstvom), jer je od Boga i za Boga stvoren. Bog nikad ne prestaje čovjeka privlačiti sebi. Samo će u Bogu čovjek pronaći istinu i blaženstvo za čime neprekidno traga: Posebno bitna crta ljudskog dostojanstva jest ta što je čovjek pozvan u zajedništvo s Bogom. Već od samog svog postanka čovjek je pozvan da stupi u dijalog s Bogom, jer samo stoga postoji što ga je Bog iz ljubavi stvorio i što ga iz ljubavi stalno uzdržava. Čovjek ne može punim životom po istini živjeti ako tu ljubav slobodno ne prizna i ako se svome Stvoritelju ne povjeri.“³²

Vjerujemo u Boga i priznajemo da bez njega propadamo jer nemamo čvrste temelje. Naš život nije puka slučajnost. Bog nas je želio za vječnu sreću – blaženstvo. Ljudska sloboda, u Božjemu planu vječne sreće za svoje stvorenje, ostvarila je mogućnost reći Bogu: „Ne!“ (griješ). Dolaskom Sina Božjega na zemlju kako bi čovjeka opet uzdigao na nebo. Na zemlji ostavlja putokaz dolaska u jedinstvo vječne sreće, božanskog života. Taj putokaz iščitavamo u blaženstvima. U tom smislu blaženstva su princip života koji nam omogućuje sudjelovanje na otajstvu božanskog života.

Objavljeno nam je da je život blaženstava ono što Bog od nas traži i da nam on daje svoju vlastitu snagu kojom takav život možemo ostvariti. U to, pak, možemo samo vjerovati jer čovjek, koji razmišlja suviše zemaljski, uočava da Isus preokreće sva neposredno razumljiva vrjednovanja.³³ On izgovara snažne i teške riječi za koje se čovjeku čini da ih je nemoguće prihvatiti kao princip života, nebesko potresa i prodire u zemaljsko. Čovjek se pita: kako to učiniti, kako na takav način živjeti? On shvaća da to nije u stanju učiniti. Radi se, međutim, o smislu čovjekova života koji objavljuje Krist i dok god budemo mislili po prin-

³¹ *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1.

³² *Isto*, br. 27.

³³ Usp. Romano GUARDINI, *Gospodin*, 82.

cipu ovoga svijeta, govorit ćemo da nam to nije moguće. Međutim, da bi se došlo do blaženog, nebeskog života, potreban je blaženi, nebeski princip ovozemaljskog života. Čovjek nije do njega sam prodro, već je on prodro do čovjeka i pozvao ga u zajedništvo blaženog života. To je razlog zašto čovjeku nije moguće. Ali Bog je onaj koji dolazi čovjeku kako bi čovjeka doveo Bogu. To znači da je s njim moguće. „Bogu je sve moguće“ (Mt 19,26). Ako razum kaže da je to nemoguće, vjera mu snažno odgovara da je to moguće! Vjera je pobjeda što pobijedi svijet (usp. 1 Iv 5,4), a Bog čovjeku „daje i htjeti i djelovati“ (Fil 2,13).

Zaključak

Budući da je svaki čovjek stvoren na sliku Božju i pozvan upoznati i ljubiti Boga, njegovo srce neprestano traga za ostvarenjem svoga smisla. Signal koji čovjeka upućuje na njegovu neostvarenost jest čežnja koja na ovome svijetu može biti samo privremeno ispunjena. To ga dovodi do zaključka da postoji nešto što ga nadilazi i što posjeduje dovoljnu puninu da ispuni njegovo nezadovoljstvo. Čežnja je upisana u čovjekovo srce jer je čovjek stvoren od Boga i za Boga, a Bog je onaj koji čovjeka nikada ne prestaje sebi privlačiti. Čovjek sreću i blaženstvo može pronaći samo u njemu.

Čežnja koja čovjeku ukazuje na mogućnost vječne sreće ne može biti otvorena bez kršćanskog stanja siromaštva koje znači priznavanje apsolutne ovisnosti o Bogu. Tek po otvorenosti u siromaštvu čovjek može primiti već na ovomu svijetu predokus vječnog ostvarenja sreće. Isus Krist jest onaj koji je otkrio lice milosrdnog Oca koji u njemu želi biti bliz čovjeku i pomoći mu u ostvarenju smisla njegova postojanja. Isus čitavim svojim životom otkriva Očevu volju za čovjeka, a to je vječno blaženstvo, prebivanje u kraljevstvu nebeskom. Ovaj rad kroz prikazivanje čežnje, stanja blaženstva i blaženstava daje tek mali doprinos u govoru o putu ostvarenja vječne sreće i smisla postojanja čovjeka.

